

RPG-distrikt Småland-Öland

Nätverket

**KPR lyssnar
på oss!**

Ett nätverk för samhällsfrågor ur ett äldreperspektiv

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) uppmärksammar nattbemanningen för vården av personer med diagnosen demens eller demensliknande tillstånd.

Nattbemanning på boenden för äldre personer med demenssjukdom eller demensliknande tillstånd

En av samhällets stora utmaningar handlar om hur kommuner och privata utförare i framtiden ska bemanna äldreomsorgen för att kunna ge äldre den vård och omsorg de behöver.

Låg personaltäthet påverkar trygghet och säkerhet för de mest utsatta, som äldre personer med demenssjukdom och demensliknande tillstånd.

Många personer med demensdiagnos placeras på demensboenden, som ofta är mer anpassade för personer med just demenssjukdom. Men av olika skäl bor långt ifrån alla äldre med denna problematik på sådana anpassade boenden. 2012 uppskattade Socialstyrelsen att det bodde cirka 19 000 personer med demenssjukdom på ett "vanligt" särskilt boende med hög bemanning och 14 000 personer på ett "vanligt" särskilt boende med låg bemanning" (Socialstyrelsen, 2014).

Drygt 80 000 äldre personer har insatsen särskilt boende (Socialstyrelsen, 2019). Majoriteten av dessa har en demenssjukdom eller ett demensliknande tillstånd. Många har även allvarliga somatiska sjukdomstillstånd. Tidigare uppskattningar

från Socialstyrelsen visar att bara hälften av personerna med demenssjukdom på särskilt boende bor på ett demensboende (Socialstyrelsen, 2014).

Ett skäl till att personer med demenssjukdom inte bor på demensboende, är att alla med demenssjukdom inte har fått en diagnos. Personens hälsa kan också ha försämrats efter hand efter inflyttning utan att boendeformen har förändrats. Det kan också finnas brist på platser på demensboendena.

Personer med demenssjukdom, demensliknande tillstånd och kognitiva svårigheter bor således även på boenden som inte benämns som demensboenden. Personal måste finnas tillgänglig för att kunna ge stöd och hjälp oavsett tid på dygnet.

Personer med demenssjukdom eller demensliknande tillstånd behöver i regel omfattande vård- och omsorgsinsatser, på natten såväl som på dagen. De behöver ofta hjälp av personalen vid oro och för personlig omvårdnad. Vissa kan inte lämna sängen utan hjälp av personal, medan andra vandrar runt nattetid. Det innebär att bemanningen måste vara sådan att personal finns tillgänglig för att ge det stöd och den hjälp de äldre behöver, när de behöver det. Det måste också finnas den kompetens som behövs.

Om larm

Olika typer av larm kan hjälpa personalen att uppmärksamma när enskilda behöver stöd och hjälp. Vissa personer har larm som de själva kan kontrollera (aktiva larm). Men alla kan inte hantera dessa larm – vissa personer larmar inte när de behöver hjälp (exempelvis om de faller och skadar sig), medan andra larmar trots att de inte behöver hjälp. Det finns också personer som inte kan larma själva. Här är det vanligt att man i verksamheter använder passiva larm (rörelselarm), som larmmatta eller dörlarm, som uppmärksammar personalen på om de äldre lämnar sin säng eller sitt rum.

Personer som inte kan hantera ett aktivt larm och som inte lämnar sin säng, riskerar att bli utan hjälp om inte personalen finns i närheten och hör dem ropa. Det är viktigt att larmen är individuellt anpassade. Personalen måste också ha möjlighet att besvara larmen. Om en avdelning lämnas obemannad på grund av att personalen är upptagen på en annan avdelning, och många larmar samtidigt, kan det dröja lång tid innan den enskilde får hjälp.

När bemanningen inte är anpassad efter de äldres behov kan de äldre utsättas för onödigt lidande.

